

Teološka razmišljanja

II. del Pobožnosti

2 - "Zdrava" Marija

Sv. Luka nam predstavlja v I. poglavju svojega evangelija (v. 28-37), kako je angel oznanil Mariji, da bo spočela Jezusa od Svetega Duha. V tem članku bom obravnaval samo prve besede, ki jih razni prevajalci Svetega pisma in sestavljavci katekizmov različno prevajajo.

Lužiški Srbi: »Mati Božja, Devica Maria, veseli se milosti polna.«

Leta 1545 Martin Luter: »Pozdravljena preblažena.«

Jurij Dalmatin, v Bibliji leta 1584: »Veseli se ti z gnado obdana.«

Latinska Vulgata Clementina, leta 1592: »Ave, gratia plena.«

Med najbolj razširjenimi angleškimi prevodi, oni kralja Jakoba, iz leta 1611, in ameriška tipična iz leta 1901 imajo: »Zdrava ti, ki si najbolj priljubljena.«

Sloveča jeruzalemska šola ima v francoskem prevodu iz leta 1961 v samem besedilu: »Pozdravljena, milosti polna,« toda v opombi opominja, da se lahko prevaja tudi: »Veseli se,« kar ima mesijanski prizvok (Zah 9,9), in namesto »milosti polna« se lahko prevaja tudi: »polna Božje naklonjenosti.«

V slovenskem pogrebnem obredniku, izdanem v Ljubljani 2006 (str. 27) molimo: »Češčena si Marija.«

Na prvi pogled se ti prevodi lahko razdelijo na dva dela: prvi vidi v prvi besedi angela samo navaden pozdrav, drugi odmev mesijanskih prerokb. V aramejščini, ki jo uporablja angel, gre samo za poziv »Veseli se;« toda v grškem prevodu se beseda "hairo" v Novi zavezi večkrat uporablja tudi v pomenu pozdrava (Mt 26,49; 27, 29; 28, 9). Toda njen prvi pomen je: veselim se, radujem se, ki ga

preroki uporabljajo pri naznanjanju bodočega Mesije, kot na primer Sofonija 3,14-15 ali Zaharija 9,9, in tudi Izaija 12,6. Ker pa angeli v Svetem pismu nimajo navade pozdravljati svetopisemskih oseb, bi bilo bolje, da bi tudi v tem slučaju prevajali angelovo besedo 'haire' z 'veseli, raduj se', posebno še ker evangelist Luka tudi na drugih mestih uporablja isto besedo s pomenom mesijanskega veselja, na primer 1,13-14: »Tvoja žena Elizabeta ti bo rodila sina in daj mu ime Janez. V veselje in radost ti bo in mnogi se bodo veselili njegovega rojstva.« Prav tako je Elizabeta rekla Mariji: »Glej, ko je prišel glas tvojega pozdrava do mojih ušes, je dete od veselja poskočilo v mojem telesu.« Če potem pridružimo še druga mesta, kakor 10,17.20; 13,17; 15,7.32; 19, 6.32; 24,41.52; Apd 2,46, nam bo jasno, zakaj se tudi v 1,28 grški 'haire' ne sme prevajati "zdrava," ampak "veseli se."

V velikonočnem času molimo od leta 1742 dalje namesto "Angel Gospodov" "Raduj, nebeška se kraljica" in se dodaja, da je to "angelski glas."

Po prvi besedi sledi v raznih prevodih ime Marija, ki je pa v izvirniku ni. V aramejščini beremo Mariam, kar se prevaja kot premila gospa. Dogmatiki hočejo v tem videti preblazeno Devico polno posvečujoče milosti, česar pa izvirnik ne pomeni.

Upajmo, da bodo po tolikem času tudi teologi zamenjali "Zdrava," ali celo "Dober dan" s pozivom "veseli se" miline polna.